

Seminārs 1.klašu skolotājiem

Valsts izglītības satura centrs (turpmāk – centrs) 2011.gada 26.maijā organizēja semināru tiem 1.klašu skolotājiem, kuri 2011./2012. mācību gadā mācīs skolēnus, kuri obligāto sagatavošanu pamatizglītības ieguvei šogad apguvuši atbilstoši „Integrētās mācību programmas sešgadīgiem bērniem” projektam. Seminārā piedalījās 31 pedagogs – gan no 10 aprobācijā iesaistītajām izmēģinājuma skolām, kas īsteno ne tikai pamatizglītības, bet arī pirmsskolas izglītības programmas, gan skolotāji no vēl 18 dažādām skolām visā Latvijā.

Seminārā centra Vispārējās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vadītājs I.Vasmanis skolotājus informēja par centra īstenoto mācību satura pilnveidi, lai nodrošinātu pirmsskolas un sākumskolas mācību satura pēctecību, integrētās programmas aprobācijas gaitu un plānotajām darbībām aprobācijas procesa noslēgumā. Aprobācijā iesaistītās ekspertes – psiholoģe Ineta Tunne (LU) un pedagoģe Līga Ābolīņa (LU un Teikas vidusskola) – skolotājiem stāstīja par aprobācijas vērojumiem, īpašu uzmanību pievēršot pedagoga profesionālajai meistarībai, skolotāja vadības stilam, bērnu psiho-emocionālajai sagatavošanai skolas gaitu sākumam. Semināra dalībnieki tika iepazīstināti ar Marte Meo pamatprincipiem, kam īpaša uzmanība tika pievērsta to pedagogu darbā, kas aprobēja „Integrētās mācību programmas sešgadīgiem bērniem” projektu: bērnu uzmanības fokusēšana, fokusa verbāla vai neverbāla apstiprināšana, darbības nosaukšana, gaidīšana, kamēr bērns domā un atbild, bērna radošās pašizpaušmes nodrošināšana, bērna iniciatīvas vadīšana, darbības beigu signāls.

Tā kā „Integrētās mācību programmas sešgadīgiem bērniem” aprobācijas gaitā īpaša vērība tika veltīta mērķtiecīgai bērnu lasītācīšanai un rakstītācīšanai, profesore Zenta Anspoka (RPIVA) iepazīstināja skolotājus ar zinātniski pamatota, mūsdienīga lasīt un rakstīt mācīšanas un mācīšanās procesa organizēšanas nosacījumiem. Tika uzsvērts, ka darbā ar 1. klases skolēniem svarīgi nodrošināt pēctecību. Turpinot lasīt un rakstīt mācības skolā, jārēķinās, ka:

- bērniem būs atšķirīga sagatavotība (tajā skaitā arī lasītprasme un rakstītprasme), jo sešgadīgu bērnu vecumposmam raksturīga individuāla fiziskā, psihiskā un sociālā attīstība;
- skolā, turklāt ne tikai valodas stundās, bet visos mācību priekšmetos paredzams pirmsābece posma, ābece posma un pēcābece posma saturs, plānojot šo posmu ilgumu atbilstoši bērnu klausīties prasmes, runāt prasmes, lasīt prasmes un rakstīt prasmes attīstības līmenim;
- lai nodrošinātu pēctecību starp pirmsskolu un skolu, ieteicams lasīt un rakstīt mācībās izmantot veseluma pieeju, lai bērns mācās ne tikai atklāt vārdā ietverto jēgu, bet to arī izprast un emocionāli pārdzīvot viņam nozīmīgā kontekstā;
- lasīt un rakstīt mācības nav atraujamas no bērna kā personības audzināšanas procesa;
- ābece posmā svarīgi apzināties, ka lasītprasme un rakstītprasme jāapgūst vienlaikus;
- lai bērnam rastos jēgpilna izpratne par lasīšanu un rakstīšanu kā diviem savstarpēji saistītiem procesiem, mācāms skaņai atbilstošs iespiestais mazais burts un lielais burts, rakstītais mazais burts un lielais burts;
- mācoties savienot burtus vārdos, rakstot teikumus un tekstu, jāseko, lai rakstīšanas process ir dabisks, lai bērns raksta nevis mehāniski, bet ar izpratni;
- jācenšas palīdzēt bērnam atrast individuāli labāko burtu savienošanas variantu, lai viņa raksts veidotos glīts un tai pašā laikā viņš apjēgtu rakstīto;
- tā kā rokraksts veidojas tikai apmēram deviņu gadu vecumā, tad 1. klasē rūpīgi jāplāno glītrakstīšanas vingrinājumi;
- darbs individualizējams un diferencējams tā, lai neciestu nedz tie bērni, kuri jau pirmsskolā labi apguvuši lasīt un rakstīt prasmi, nedz tie, kuriem šī prasme jāveido;

- mūsdienās paralēli tradicionālajai lasīt prasmes un rakstīt prasmes apguvei izmantojamas arī dažādas informācijas tehnoloģijas; ir jārēķinās, ka ir bērni, kuri rakstot ātrāk uztver lasīšanas un rakstīšanas jēgu;
- jāapzinās, ka digitālie mācību līdzekļi pedagoģiskajā procesā paaugstina bērna aktivitāti, jo viņš saprot, ka arī pats līdzīgi kā pieaugušo pasaulē var iegūt informāciju lasot, klausoties, to nodot citiem rakstot, stāstot, turklāt izmantojot dažādus līdzekļus.

Semināra dalībnieki diskutēja par piemērotākā mācību līdzekļa izvēli tiem bērniem, kas jau pirmsskolā apguvuši lasīt un rakstīt prasmi, un secināja, ka, lai nodrošinātu individualizētu mācību procesu katram bērnam, nav iespējama viena optimālā mācību grāmata. Tika secināts, ka labu rezultātu, pakāpenisku un pēctecīgu katra bērna pāreju no pirmsskolas uz pamatizglītības apguvi, ievērojot viņa spējas un vajadzības, palīdzēs nodrošināt tikai mērķtiecīga pirmsskolas skolotāja un 1. klases skolotāja sadarbība, regulāras tikšanās un profesionālas diskusijas.

A.Miesniece